

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I FILOLOGJISË – PRISHTINË
FAKULTETI I HISTORISË DHE I FILOLOGJISË – TIRANË

SEMINARI XLII NDËRKOMBËTAR PËR GJUHËN, LETËRSINË DHE KULTURËN
SHQIPTARE

THE XLII INTERNATIONAL SEMINAR ON ALBANIAN LANGUAGE, LITERATURE
AND CULTURE

PROGRAMI I SEMINARIT

PRISHTINË, 19 – 30 GUSHT 2024

SEMINARI XLII NDËRKOMBËTAR PËR GJUHËN, LETËRSINË DHE KULTURËN
SHQIPTARE

PRISHTINË, 19 – 30 GUSHT 2024

Këshilli Drejtues i Seminarit në Prishtinë: prof. dr. Bardh Rugova, prof. asoc. dr. Anton Berishaj,
prof. asoc. dr. Teuta Abrashi, prof. asoc. dr. Abdulla Rexhepi, prof. ass. dr. Shpëtim Elezi, prof.
ass. dr. Zahrije Kapllanaj, prof. ass. dr. Remzije Shahini-Hoxhaj

Drejtor: prof. dr. Bardh Rugova

Bashkëdrejtor: prof. dr. Shezai Rrokaj

Sekretar: prof. asoc. dr. Abdulla Rexhepi

Bashkësekretare: prof. dr. Laura Smaqi

Sekretare profesionale: Jeta Abazi-Gashi, MA, Liridona Bërkolli, MA

Drejtor nderi: akademik Idriz Ajeti

Përgjegjës i kurseve të gjuhës: prof. ass. dr. Shpëtim Elezi

PROGRAMI I PUNËS I SEMINARIT XLII

E HËNË, 19 GUSHT 2024

11:00 Hapja solemne (në Akademinë e Shkencave dhe të Arteve të Kosovës)

16:30 *Kurse gjuhe*

18:00 Tryezë „50-vjetori i Seminarit“

Nuridin **Ahmeti**/Kosovë: Veprimtaria e Seminarit Ndërkombëtar për Gjuhën, Letërsinë dhe Kulturën shqiptare në dritën e dokumenteve arkivore 1974-2000

Gentiana **Softolli**, Orgesa **Roka** dhe Eduartë **Miftari**/Kosovë: Historik i shkurtër i Seminarit

Isak **Shema**/Kosovë: Kontributi shkencor i Idriz Ajetit

Drejtues: Shpëtim Elezi dhe Ardit Berisha

E MARTË, 20 GUSHT 2024

9:00 *Kurse gjuhe*

11:00 Ligjëratë „Ora e Rexhep Ismajlit“:

Paul **Heggarty**: A New Database, Family Tree and Origins Hypothesis for the Indo-European Language Family — What Place for Albanian

Drejtues: Shezai Rrokaj

16:30 *Kurse gjuhe*

18:00 Referime:

Françoise **Arnaud-Demir**: The Unexpected Musical Journey: From Covid-19 confinement to the promotion of Albanian Epic Singing

Matthew **Rosen**/Amerikë: On Biblio-Ethnography and Reading Nearby: In Conversation with Ataol Kaso and Arlind Novi of the Publishing House Pika pa sipërfaqe

Valur **Ingimundarson**/Islandë: Revisiting the Kosovo Crisis, 1998–1999: Western Ideas about a Political Settlement

Carolin **Leutloff-Grandits**: Translocal Care Across Kosovo's Borders. Reconfiguring Kinship Along Gender and Generational Lines

Angela Zsuzsa **Széphegyi**/Hungari: Bridges and the essence of human sacrifice in literature

Drejtues: Gëzim Selaci dhe Alban Zeneli

E MËRKURË, 21 GUSHT 2024

9:00 *Kurse gjuhe*

11:00 Ligjëratë (Biblioteka Kombëtare)

Yll **Rugova**/Belgjikë: Alfabeti më i vjetër origjinal i shqipes: në dritën e një burimi të ri

Drejtues: Rexhep Ismajli

12:00 Prezentim (Biblioteka Kombëtare)

Lumnije **Jusufo**/Gjermani, Blertë **Ismajli**/Kosovë: Projektet e Albanologjisë në botë

- Sabri **Hamiti**/Kosovë: Historia e letërsisë shqiptare
- Mehmet **Kraja**/Kosovë: Enciklopedia shqiptare
- Nysret **Krasniqi**/Kosovë: Enciklopedia shqiptare – zërat e letërsisë
- Vjosa **Osmani**/Kosovë: Enciklopedia shqiptare – zërat e gjuhësisë
- Elsa **Skenderi**/Shqipëri: Ideologjia në tekstet shkollore të gjuhës dhe të letërsisë (’78 – ’85)
- Adelajda **Baftiu**/Kosovë: Korpusi i shqipes së folur
- Lumnije **Jusufo**/Gjermani, Blertë **Ismajli**/Kosovë: Gjuha dhe kultura shqiptare në fushën e automobilistikës

Drejtuese; Blerta Ismajli, Lumnije Jusufi

13:30 Vizitë në hapësirën e Bibliotekës Kombëtare dhe dreka aty

16:30 *Kurse gjuhe*

18:00 Referime:

Elvira **Glaser**/Gjermani: Code-switching and borrowing in Arbëresh

Francisco **Galvez**/Spanjë: The Earliest Translations of Albanian literature into Spanish (1970-1990)

Jakub **Stepaniuk**/Poloni: Is the Growth Plan for Western Balkans a chance to accelerate the EU accession?

Krzysztof **Jarczynski**/Poloni: Second generation human rights in Constitution of Republic of Albania and Republic of Kosovo

Drejtues: Walter Breu dhe Muhamet Hamiti

E ENJTE, 22 GUSHT 2024

9:00 *Kurse gjuhe*

11:00 Ligjëratë

Shaban **Sinani**/Shqipëri: Një vështrim krahasimtar letërsisë sociale në Ballkan në periudhën mes dy luftërave

Drejtuese: Lindita Aliu Tahiri

12:30 Prezentim

Sislej **Xhafa**/Amerikë: Arti kosovar në botë

Drejtues: Yll Rugova

16:30 *Kurse gjuhe*

18:00 Referime:

Walter **Breu**/Gjermani: Grindja për variantet dhe normimi në gjuhën shqipe

Nathalie **Clayer**/Francë: Një angazhim reformist në Perandorinë Osmane: rasti i Shemsedin Sami Frashërit

Jane **Sugarman**/Amerikë: Rockers and Rapsodë: Albanian Youth Musics in Late-Socialist Kosova

Naser **Miftari**/Kanada: Reçaku – kujtime të një masakre

Drejtues: Bardh Rugova dhe Nerimane Kamberi

21:00 Koncert i muzikës arbëreshe

Anna Stratigo dhe Spiro Pano (violonçelo)

(Në Bibliotekën Kombëtare)

E PREMTE, 23 GUSHT 2024

9:00 *Kurse gjuhe*

11:00 Referime (Instituti i Albanologjisë)

Muhamed **Mufaku**/Milford-SHBA: Mbi etnonimin *Arnaut* në Lindjen e Mesme

Bilgin **Çelik**/Turqi: Albanian Nationalism: A theoretical approach

Tomasz **Kamusella**/Skoci: Historiographic Lacunae in Modern Albanian History: A European Interdisciplinary View

Aleksandër **Novik**/Rusi: Koleksionet e stolive të argjendarëve shqiptarë: ekspozitat etnografike të Muzeut

Kunstkamera 2021–2024

Drejtues: Lulëzim Lajçi dhe Jeta Abazi Gashi

16:30 *Kurse gjuhe*

18:00 Referime

Janet **Reineck**/Amerikë: The Joy of Albanian and Its Cultural Context

Günhan **Börekcı**/Austri: Illuminating the Albanian Power Nexus: New Sources on the 17th-Century Ottoman Elite and Their Diplomatic Engagements

Nedim **Zahirović**/Austria: The Encounter of Two Educated Men: Evliya Çelebi's Visit to Sinanpaşazade Yusuf Beg in the village of Mekat in 1670

Nerimane **Kamberi**/Kosovë: Burrenshat shqiptare si fenomen letrar

Marco **Armeni**/Itali: Processes and historiographical production under analysis: the case of the reconstruction of the Ottoman conquest of Albania

Drejtues: Abdulla Rexhepi dhe Isa Memishi

21:00 Orë letrare

Mario Bellizi, poet arbëresh

Drejtues: Agron Gashi

(Në oborrin e Qendrës së Studentëve)

E SHTUNË, 24 GUSHT 2024

Ekskursion

8:00 Nisja nga konviktet e studentëve me autobus

Vizitë në Prekaz dhe Prizren

Film i prodhuar nga një produksion kosovar

Prezentuar nga Blerta Zeqiri

E DIEL, 25 GUSHT 2024

Ekskursion

7:30 Nisja nga konviktet e studentëve me autobus

Vizitë në Ulpianë dhe Shpellën e Gadimes

Vizitë në shkollat shtëpi të viteve '90-të (Te Hertict')

E HËNË, 26 GUSHT 2024

9:00 *Kurse gjuhe*

11:00 Ligjëratë (Salla e rektoratit të UP)

Oliver Jens **Schmitt**/Austri: Prishtina and Kosova in the late Ottoman period - the view of Austro-Hungarian diplomats

Drejtues: Muhamedin Kullashi

16:30 *Kurse gjuhe*

18:00 Ligjëratë:

Jose M. **Floristan**/Spanjë: The Albanian communities of Naples and Sicily (16th and 17th c.): between the Balkan revolt and the service to the Spanish crown

Drejtues: Muhamet Mufaku

19:00 Tryezë për Ismail Kadarenë

Lindita **Aliu-Tahiri**/Kosovë: Stili postmodern në prozën e Kadaresë

Jola **Tasellari**/Shqipëri: Ndërtimi i poetikës distopike në letrat shqipe: Teksti dhe konteksti në rastin Kadare dhe romani „Pallati i Ëndrrave“

Illir **Shyta**/Shqipëri: „Pakti me djallin“ në veprën letrare të Ismail Kadaresë

Dritan **Boriçi**/Shqipëri: Dramaturgjia klasike në këndvështrimin e Kadaresë

Laura **Ferizi-Haradinaj**/Kosovë: Rifunksionalizimi i mitit të Agamemnonit në prozën e Kadaresë

Drejtues: Nerimane Kamberi dhe Gëzim Aliu

E MARTË, 27 GUSHT 2024

9:00 *Kurse gjuhe*

11:00 Ligjëratë

Ranko **Matasović**/Kroaci: Latin Loanwords in Albanian: Problems of Relative Chronology

Drejtues: Aleksander Rusakov

12:00 Referime

Arianit **Buçinca**/Kosovë: Alfabeti i Gadimes së Epërme (V p.e.s.)

Ylber **Hysa**/Kosovë: Madona e zezë e Kosovës

Éva Ildikó **Gelencser**/Hungari: Joining the European Family of Culture and Values

Drejtues: Kosovar Basha dhe Durim Abdullahu

16:30 *Kurse gjuhe*

18:00 Referime

Leonardo M. **Savoia**/Itali: Non-finite clauses in Albanian: A Balkan feature

Rita **Manzini**/Itali: Albanian finite control: An old problem in the light of new minimalism

Orsat **Ligorio**/Serbi: Illyrian and Proto-Albanian

Olimpia **Gargano**/Itali: A Lion in the Land of the Eagle. The pacha Ali of Tepelena as a fictional character in the European literature of the 19th-20th centuries

Gustavo-Adolfo **Loria-Rivel**/Kosta Rikë:

About the Origin of the Word “burta” in Romanian

Drejtues: Francesco Altimari dhe Rita Manzini

E MËRKURË, 28 GUSHT 2024

9:00 *Kurse gjuhe*

9:00 Ligjëratë:

Francesco **Altimari**/Itali: Realizime dhe projekte të katedrës së shqipes të Universitetit të Kalabrisë në shërbim të albanologjisë dhe komunitetit arbëresh

Drejtues: Doris Kyriazis

10:30 Seanca e paradrekës

Thede **Kahl**/Gjermani: A largely unknown Albanian language enclave in Greece: Mandres near Kilkis

Nikos **Liosis**/Greqi: Arvanitika in the 21st Century: Survival and Ideological Dynamics

Bardh **Rugova**/Kosovë: Kohët e foljeve të dëftores në gjuhën shqipe

Drejtues: Dalina Kallulli dhe Aleksander Novik

Pauzë deri në orën 12:30

12:30 Vazhdim i seancës

Doris **Kyriazis**/Greqi: Të dhëna të reja për Fjalorin [italisht-]greqisht-shqip të Mark Boçarit

Christoph **Giesel**/Gjermani: Albanian influences in South Slavic dialects and toponymy

Maximiljana **Barančić**/Kroaci: Zadar Arbanasi speech-preservation of cultural and heritage identity

Dalina **Kallulli**/Austri: Dyfishim dyfishues: edhe një herë mbi trajtat e shkurtra të shqipes

Drejtues: Rusana Hristova Bejleri dhe Rrahman Paçarizi

16:30 *Kurse gjuhe*

18:00 Sesionet shkencore të gjuhësisë,

të letërsisë dhe të kulturës

E ENJTE, 29 GUSHT 2024

09:00 Ligjëratë

Rexhep **Ismajli**/Kosovë: Studimet e shqipes në ish-Jugosllavi

Drejtues: Kujtim Shala

10:30 Seanca e paradrekës

Kujtim **Shala**/Kosovë: Drama tragjike shqipe (skicë)

Blerina **Suta**/Itali: Burime të panjohura të veprës së De Radës dhe të receptimit të saj gjatë qëndrimit në Napoli

Brian **Joseph**/Amerikë: Geography and language: A tale of two villages

Christian **Voss**/Gjermani: Cultural defectors? Towards a Cultural History of Yugoslav Albanians

Drejtuese: Irena Sawicka dhe Teuta Abrashi

Pauzë deri në orën 13:00

13:00 Vazhdim i seancës

Aleksander **Rusakov**, Maria **Morozova**/Rusi: Të folmet e gegërishtes qendrore në kontakt

Marjan **Markovikj**/Maqedoni e Veriut: Macedonian-Aromanian interferences (in a Balkan context)

Marek **Majer**/Poloni, Plator **Gashi**/Gjermani: Analizë gjuhësore e tekstit shqip nga një dorëshkrim i shek. XVIII (Biblioteka Shtetërore e Berlinit)

Enkelejda **Kapia**, Josiane **Riverin-Coutlée**/Gjermani: Kur tiparet i rezistojnë ndryshimit: studime mbi rrafshimet dialektore në gegërishten

Drejtues: Kadire Binaj dhe Bahri Koskoviku

16:30 Sesiioni i gjuhësisë dhe i letërsisë

E PREMTE, 30 GUSHT 2024

9:00 Ligjëratë

Phil **Hubbard**/Amerikë: Memories of the 1977 seminar: How it influenced my life's path

Drejtues: Rexhep Ismajli

10:30 Seanca e paradrekës

Irena **Sawicka**/Poloni: Përshtatja gramatikore e prapashtesave turke në gjuhët ballkanike

Victor **Friedman**/Amerikë: Dialektet shqipe të Thrakisë dhe të Ukrainës

Rusana **Hristova Beyleri**/Bullgari: Botimet artistike dhe shkencore albanistike në bullgarisht vitet e fundit

Alexandra **Dugushina**/Rusi: Shtegtim në fshatin Letnicë (Kosovë): situata e shumëgjuhësisë në një mjedis të përzier

etnikisht dhe fetar

Italo **Sarro**/Itali: Le migrazioni albanesi in Italia (secc. XV-XVIII) tra storia e mito

Drejtues: Ledi Shamku Shkreli dhe Marek Majer

Pauzë deri në orën 12:30

12:30 Vazhdim i seancës

Ledi **Shamku Shkreli**, Merita **Sauku-Bruçi** /Shqipëri: Arbëreshët e Molizes: Qasje Etnolinguistike për një kulturë të re gjuhësore

Caterina **Zuccaro**/Itali: Nga gjuha e fëmijëve të fëmijët pa gjuhë: Arbëreshët sot si mohikanët e fundit?

Artur **Karaszynski**/Poloni: Përshtatja morfonologjike e prapashtesave turke në gjuhët ballkanike

Drejtuese: Milote Sadiku dhe Flamur Shala

14:00 Mbyllja e punimeve të Seminarit XLI Ndërkombëtar për Gjuhën, Letërsinë dhe Kulturën Shqiptare

19:00 Darka e lamtumirës

SESIONI SHKENCOR I GJUHËSISË

E MËRKURË, 28 GUSHT 2024

18:00 Seanca I

Ardita **Berisha**/Kosovë: Lidhorja në ndërtimet folje aspektore + lidhore

Gerard **Spaans**/Holandë: Diving deeper into the history of Albanian liqen 'lake'

Teutë **Blakqori**, Albana **Gashi**/Kosovë: Mbiemrat taksonomikë në shqip dhe frëngjisht

Majlinda **Bregasi**/Kosovë: Të jap rrëfimin që meriton: Analizë e narrativave politike nga qasja e gjuhësisë kognitive

Qëndresa **Jakupi**/Kosovë: Realizimi prozodik i fokusit në ndeshjen Shqipëri-Serbi

Cristiana **Lucchetti**/Itali: Language Prestige in the Swiss Albanian-Speaking Diaspora

Mehdi **Sejdiu**/Gjermani: Nga Shabani në Çlirim – përdorimi i emrave kombëtarë në Kosovë 1980 – 2000

Drejtues: Enkelejdja Kapia dhe Maxim Makartsev

SESIONI SHKENCOR I LETËRSISË

E MËRKURË, 28 GUSHT 2024

18:00 - Seanca I

Ag **Apolloni**/Kosovë: 50-vjetori i prozës postmoderne shqipe: Rexhep Qosja, Vdekja më vjen prej syve të tillë, 1974
Sidorela **Kalemi Doli**/Rep. Çeke:: Arketipi i dualit në romanin „Sworn Virgin” nga Elvira Dones

Arben **Hoxha**/Kosovë: Estetika njohëse dhe vlerat artistike

Irena **Myzeqari**/Shqipëri: “Nuancat e fshehura të feminizmit” – Ndikimi i kulturës në lëvizjet feministe në Shqipëri

Jorida **Sotiri**/Shqipëri: Diskursi biblik një dëshirë e ndaluar për ekzistencë të lypsit migjenian
Esma **Dodaj**/Shqipëri: Liria prej vetëzbulimit në romanin "Pesha e padurueshme e pafajësisë"
Mariya **Peeva**/Bullgari: "The Traveler-Writer and the Character of the Traveler in Comparative Perspective."
Albana **Mehmetaj**/Kosovë: Migjeni, rrëfimi si dëshmi estetike
Drejtues: Agron Gashi dhe Albana Mehmetaj

SESSIONI SHKENCOR I KULTURËS E MËRKURË, 28 GUSHT 2024

18:00 - Seanca I

Oriane Evy **Girard**/Francë, Anxhela **Pi-pero**/Shqipëri: Collecting Family Stories in Lukova. A look into Albanian Women's Voices
Majlinda **Toçi**, Mirela **Mersini**/Shqipëri: Ndërveprimi mes institucioneve të kujtesës kombëtare
Monica **Bartsy**/Hungari: Changing Education
Mimoza **Shqefni**/Shqipëri: Arkivi i Fotografisë i Institutit të Antropologjisë në Akademinë e Shkencave: historiku, tipologjia, problematikat, sfidat për digjitalizimin e tij
Marta **Szpala**/Poloni: Powder keg or tourist attraction. The image of Kosovo in media and social platform in Poland
Marcella Giulia **Lorenzi**/Itali: Cultural exchanges between Arbëria and Kosovo
Maciej **Baczynski**/Poloni: Museum as a Tool for Building a New National Identity
Blerta **Aliu**/Kosovë: Ndikimi i trendeve ndërkombëtare te të rinjtë shqiptarë si përdorues të platformave digjitale
Veronika **Buçinca**/Kosovë, Christian **Voss**/Gjermani: Feminizmi në filmat e sotëm kosovarë
Drejtues: Albulena Blakaj, Mimoza Hasani Pllana,

SESSIONI SHKENCOR I GJUHËSISË

E ENJTE, 29 GUSHT 2024

16:30 - Seanca II

Imri **Badallaj**/Kosovë: Arbërishtja identiteti i vetë arbëreshëve
Rrezarta **Draçini**/Shqipëri: Komunikimi verbal shumë më tepër se një kod formal: rasti i Shqipës
Ana **Burnazi**/Turqi, Emrije **Krosi**/Shqipëri: Një Analizë krahasuese e sistemit të zanoreve në gjuhën shqipe dhe turke
Ledio **Hala**/Gjermani: Transferimi i ideologjisë së standardizimit të folësit shqiptarë të origjinës në Gjermani dhe qasjet didaktike
Magdalena **Dimitrova**/Bullgari: Perceptimi për qenin në Ballkan, në bazë të të dhënave gjuhësore
Ismet **Osmani**/Maqedoni e Veriut: Politika gjuhësore dhe realiteti gjuhësor në RMV
Drejtues: Maximiljana Barančić dhe Imri Badallaj

18:00 Pauzë

18:30 – Seanca III

Maxim **Makartsev**/Rusi: Gramatikalizimi i aspektit progresiv në të folmet minoritare në kontakt me gjuhën shqipe
Emilia **Conforti**/Itali: The portrayal of women in Giuseppe Schirò's work "Milo and Haidhe"
Rijetë **Simitçiu-Turhanoglu**/Turqi: Kopjimi i kodit në kontakte gjuhësore
Berton **Sulejmani**/Maqedoni e Veriut: Kongresi i Manastirit në këndvështrimin e Petro Janurës
Edmond **Cane**/Shqipëri: Arkeologji me mjete gjuhësore - hulumtim në referentët e ngjyrave në shqipen
Rezearta **Murati**, Merita **Hysa**/Shqipëri: Sprovë për një analizë kritike të ligjëritimit politik shqiptar
Flamur **Shala**/Kosovë: Prejardhja e trajtës analitike të tipit jam larë, konstruksioni predikativ në funksion të kallëzuesit emëror dhe në sintagmat e tjera foljore me foljen jam
Halil **Asllani**/Kosovë: English teachers' perceptions and perspectives on AI (Artificial Intelligence) in ELT (English Language Teaching)

Arta **Sopaj**/Gjermani: "Diversiteti gjuhësor në qytetet shumëkulturore: studim krahasues i Prizrenit dhe i Berlinit"
Drejtues: Berton Sulejmani dhe Rrezarta Draçini

SESSIONI SHKENCOR I LETËRSISË
E ENJTE, 29 GUSHT 2024

16:30 - Seanca II

Klara **Kodra**, Vilma **Proko**/Shqipëri: Originaliteti i Jul Varibobës (1724-1788) me rastin e 300-vjetorit të lindjes
Gëzim **Aliu**/Kosovë: Fillimet e prozës shqipe
Agron **Gashi**/Kosovë: Arshi Pipa: Poetikë, interpretim dhe letërkëmbim
Mimoza **Hasani Pllana**/Kosovë: Gjuha dhe përkthimi, çelësi i komunikimit letrar
Leonora **Hajra**/Kosovë: Donkishotizmi në trajektoren e prozës shqipe
Khayim **Illia Perret**/Francë: Black pear – the project
Drejtues: Arben Hoxha dhe Evalda Paci

18:00 Pauzë

18:30 - Seanca III

Evalda **Paci**/Shqipëri: Rreth studimeve mbi tekstin dhe për tekstin në letërsinë e shkruar shqipe
Vilma **Proko**/Shqipëri: Zef Chiaramonte – ndjellës pjellor i fjalës në kulturën arbëreshe
Antonio **Çikollari**/Shqipëri: Mbi shqipërimin e Pançës
Maria **Ruseva**/Bullgaria: Don Kishoti në kulturën shqiptare dhe bullgare
Neli **Naço**/Shqipëri: Opinione kritike dhe historiko-letrare për një rivlerësim objektiv të veprës „Pengu i Kaçakëve“
Ndriçim **Ademaj**/Francë: Zgjedhja e frëngjishtes si gjuhë e krijimit letrar nga autorë të huaj që e kanë zënë atë në moshë të rritur – rasti i autorëve bashkëkohorë shqiptarë
Blerina **Harizaj**/Shqipëri: Transponimi poetik i çiftit simbolik Flutura dhe Qiriri, një vetëdije religjioze-atdhetare
Drejtues: Vilma Proko dhe Gëzim Aliu